

HLADNOVODNI UZGOJ U RH

Ante Malenica, dr.vet.med.¹

dr.sc. Emin Teskeredžić, dr.vet.med.²

¹ Tajnik Udruge uzgajivača i proizvođača
Salmonida, Gračanski ribnjak bb Zagreb

² Predsjednik Udruge uzgajivača i proizvođača
Salmonida, Gračanski ribnjak bb Zagreb
Predsjednik Odbora za slatkovodno ribarstvo HGK

U RH IMA (stanje 31.12. 2012.):

- 27 registriranih hladnovodnih ribogojilišta u kojima uzgajamo dužičastu i potočnu pastrvu
- DZS: U 2011.g. “Površina pastrvskih ribogojilišta u eksploataciji” iznosi 61.361 m², a uzgoj čak 2.489 tone
- Podaci Uprave ribarstva i naše Udruge su (uglavnom) podudarna:
 - ✓ Ukupne uzgojne površine iznose cca 43.700 m²
 - ✓ Ukupne upotrebive uzgojne površine iznose cca 37.728 m² od čega:
 - 1 ribogojilište ima veću površinu od 10.000 m²,
 - 4 ribogojilišta su površine između 3-5.000 m²,
 - 4 ribogojilišta su površine između 1-3.000 m²,
 - 17 ostalih ribogojilišta su površine ispod 1.000 m²,
 - Postoji jedino kavezno ribogojilište na sporo protočnom jezeru ali ne radi.
- Prosječno ribogojilište ima upotrebivu uzg.površinu od 1.451 m².
- 6 ribnjaka su punosistemski i imaju mogućnosti mriješta

KARAKTERISTIKE RIBOGOJILIŠTA

- Sva ribogojilišta su mještena u blizini izvorišta rijeka i koriste izvorišnu vodu
- Temperatura vode je stabilna i iznosi 8-9(9,5)°C
- Tehnologije uzgoja koje se primjenjuju, hrana koja se koristi, broj vodnih izmjena, uvjeti životne sredine i dr., omogućuju godišnje:
 - Maksimalnu uzgojnu količinu po m² do 25 kg ili 943 tone godišnje
 - Optimalnu uzgojnu količinu po m² do 20 kg ili 754 tone godišnje
 - Prosječnu uzgojnu količinu po m² do 18 kg ili 679 tone godišnje

PRIKAZANE UZGOJNE KOLIČINE

Izvor podataka	Period, ili godina uzgoja	Količina uzgoja
Državni zavod za statistiku	1996. – 1999.	296 - 461 tona
Državni zavod za statistiku	2000. - 2002.	678 - 911 tona
Državni zavod za statistiku	2003 - 2004.	791 - 1.075 tona
Državni zavod za statistiku	2005 - 2009.	1.301 - 2.024 tone
Državni zavod za statistiku	2010.	2.492 tone
Agencija za plaćanja u poljoprivredi		2.189 tone
Državni zavod za statistiku	2011.	2.489 tone
Agencija za plaćanja u poljoprivredi		1.593 tone

UVOZ 2005 - 2011.G.*

R.br	GODINA	UVOZ U TONAMA	PROMET U KN	PROSJEČNA CIJENA
1.	2005.	191	3.329.029,00	17,36
2.	2006.	291	4.803.304,00	16,50
3.	2007.	392	3.434.997,00	8,90
4.	2008.	517	10.253.178,00	19,80
5.	2009.	455	9.051.877,00	9,86
6.	2010.	789	9.077.924,00	11,50
7.	2011.	1.379	13.796.726,00	10,00
		4.018	53.747.035,00	13,37 kuna

3.017 (75 %) pastrve uvezeno po cijeni od 11,72 kune

* Izvor: Ministarstvo financija RH Carinska uprava

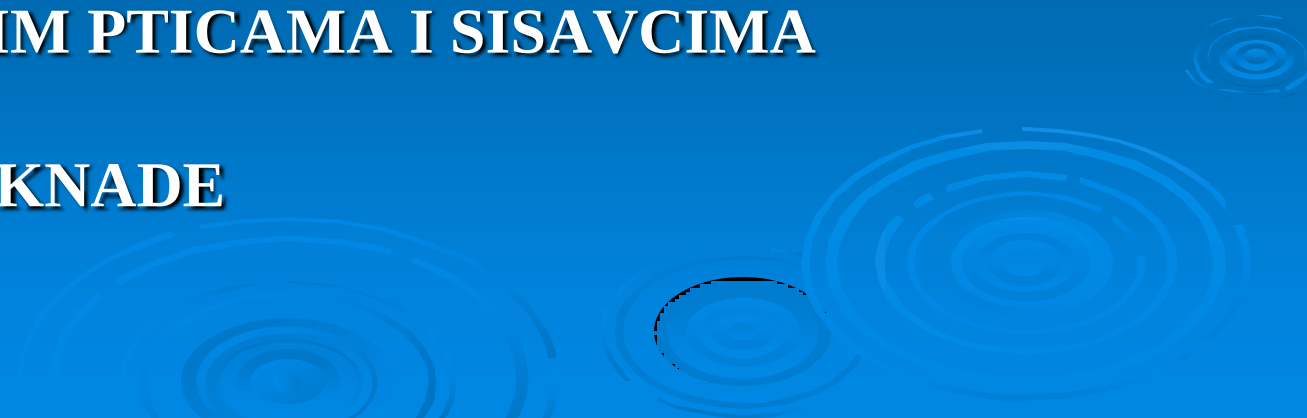
STANJE I PERSPEKTIVA

- 11 ribogojilišta je u vremenu 2010.g. – 2012. g. prestalo s vlastitim uzgojem pastrve
- 4 ribogojilišta rade ali samo do dovršenja postojećeg uzgoja
- 6 ribogojilišta je na minimumu aktivnosti s jednim zaposlenikom
- 2 ribogojilišta rade s 30 % kapaciteta i planom zatvaranja ribogojilišta do kraja godine
- 3 ribogojilišta rade s kapacitetom oko 50 %

Niti jedno neće preživjeti pod ovim uvjetima dulje od 1,5 godine.

UZROCI PADA

**NISU NI UZGAJIVAČI BEZ KRIVICE, ALI NIJE
TOLIKO UTJECALA NA OVAKO TEŠKO STANJE.
OSIM DVOJICE!!!!**

- 1. SUŠA IZ 2010.g**
 - 2. NELOJALNA KONKURENCIJA, DRASTIČAN PAD
CIJENA I SLOM SUSTAVA POTPORA**
 - 3. ŠTETE UZROKOVANE ZAŠTIĆENIM
RIBOJEDNIM PTICAMA I SISAVCIMA**
 - 4. VODNE NAKNADE**
-

1.1. SUŠA 2010. g.

- **Nezapamćena suša koja je 2010.g. pogodila RH najveću je štetu napravila uzgajivačima pastrve. Pastrva u jednom danu treba bar 40 puta novu čistu vodu, što nije usporedivo ni s jednom kulturom ili organizmom. Uz to, suša na pastrvskim ribnjacima uzrokuje štetu najmanje u naredne tri uzgojne godine,**
- **Suša je trajala od kolovoza 2009. do siječnja 2011. g. a smanjeni protok zbog oslabljenih izvora osjećao se do kraja 2012. godine,**
- **Zbog malih poslije i kritičnih količina vode, trpili smo povećana uginuća a produljenjem vremena uzgoja povećan utroška hrane i značajno kaliranje ribe.**
 - **Uzgoj je prepolovljen,**
 - **konverzija hrane udvostručena,**
 - **uginuća udeseterostručena,**

1.2. SUŠA 2010. g.

- U prošlosti kao sušne zabilježene su 1769, 1774. i 1775. godine, a najveća 1802.g. Trajala je od 16. svibnja do 30. listopada i poznatija je kao “bobova godina”. Ali pomoć je stigla iz carske ili banske riznice tako da je svaki stanovnik dobio oko 94 kg žitarica, ovaca, goveda i drugog a pukovnija je (samouprava) cca 170 radnih konja. Poljoprivrednici (krajišnici) su oslobađeni svih dugova,
- Suša je bila 2002. godine a 2003. u srpnju je isplaćeno 400.000.000,00 kuna,
- Nismo ništa dobili.
- Suša nije bila 2007. godine, ali je proglašena pa je čak 116.000 poljoprivrednih gospodarstava i tvrtki, za sušu dobilo 450.200.000,00 kuna. Ali je bila izborna godina,
- Mi ništa.
- 2010. godine je bila katastrofalna suša a 2011. godine, nakomnađen je dio štete na poljoprivrednim kulturama i dugogodišnjim nasadima. Čak i proizvođači krastavaca su nešto dobili uslijed tržišnog poremećaja uzrokovanog pojavom bakterije Escherichia coli. A mi
- Ništa.

2. NELOJALNA KONKURENCIJA, DRASTIČAN PAD CIJENA I SLOM SUSTAV POTPORA

2.1.a. VELIČINA UZGOJA PO ISPLAĆENIM POTICAJIMA

	2010. godina				2011. godina		
R. br	Pro.uzg. površina	Uzgojena količina	Isplaćeno u kunama	Uzgoj kg/m ²	Uzgojena količina	Isplaćeno u kunama	Uzgoj kg/m ²
1.	11.000 m ²	1.397	4.024.720,69	127	610,4	1.757.904,26	55,5
2.	2.100 m ²	236	679.944,96	112,4	470	1.353.740,20	224
3.	5.500 m ²	117	338.823,67	21	171	494.923,47	31
4.	5.000 m ²	81	235.741,25	14,7	45	128.938,14	9
5.	4.500 m ²	61	177.748,57	13,5	93	269.179,41	20,7
6.	3.000 m ²	53	155.230,12	17,6	57	164.383,29	19
7.	4.200 m ²	51	145.768,32	12	31	89.506,44	7,4
8.	1.200 m ²	28	80.521,92	23	12	33.423,84	9,7
9.	1.400 m ²	26	75.686,47	18,5	22	64.450,89	16
10.	1.500 m ²	26	68.321,92	17,3	25	71.232,42	16,5
11.	1.500 m ²	23	65.513,09	15,3	28	81.136,32	19
12.	---	70	50.538,42	---	---	50.789,19	---
13.	800 m ²	10	29.366,78	12,5	5	14.764,58	6
14.	500 m ²	5	13.066,65	10	1,6	4.615,20	3
15.	400 m ²	3	8.469,22	7,5	1,2	3.525,34	3
16.	200 m ²	2	5.543,36	10	1,9	5.487,12	9,5
	43.700 m ²	2.189 t	6.155.005,41	48 (18,4)	1.593 t	4.588.000,11	34 (16,7)

2.1. NELOJALNA KONKURENCIJA, SLOM SUSTAVA POTPORA I PAD CIJENA

Izvor podataka	Period uzgoja	Količina uzgoja	Poticaji kn/kg	Uvoz	Cijene (vlp) RH
Državni zavod za statistiku	1996. - 1999.	Od 296 tone do 461 tona	3,00 (uveden 1996)	Od ništa do najviše 1999. – 6 tona	24,00
Državni zavod za statistiku	2000. - 2002.	Od 678 tona do 911 tona	5,00 (uveden 1998)	Od 2000 1.474 dolara do 2002. - ništa	22,00
Državni zavod za statistiku	2003 - 2004.	Od 791 tona do 1.075 tona	6,00 (uveden 2000)	Od 2000 - ništa do 2004. - 210 tona	20,00
Državni zavod za statistiku	2005 - 2009.	Od 1.301 tone do 2.024 tone	4,80 (uveden 2002)	Od 2005 - 190 tona do 2009. - 449 tona	19,00
Državni zavod za statistiku	2010.	2.492 tone	4,80 kn Plaćano 2,88 (60 %)	789 t ili 9.077.924,00 kn	16,00
Agencija za plaćanja u poljop.		2.189 tone			
Državni zavod za statistiku	2011.	2.489 tone	4,80 kn Plaćano 2,88 (60 %)	1.379 t ili 13.796.726,00 kn	15,00
Agencija za plaćanja u poljop.		1.593 tone			

Jedan od najvećih trgovinskih lanaca prodavao je pastrvu 32 tjedna u maloprodaji po cijeni od 17,99 i 18,99 kuna uključujući korizmu i advent.

3. ŠTETE UZROKOVANE RIBOJEDNIM PTICAMA I SISAVCIMA

- Pastrvska ribogojilišta su smještena izvan naselja blizu izvora rijeka, u zamočvarenoj velikoj površini u kojoj raste krupna i gusta vegetacija, u svemu idealan prostor za smještaj ribojednih ptica,
- Hraneći se na ribnjaku, tu se gnijezde ili obitavaju: sive, male i velike i bijele čaplje i čaplje dangube, gnjurci, divlje guske, divlje patke, liske, orao štekavac, orao ribar, galeb, čigre, bukavac, vodomar ribič i vodeni kos i naravno kormoran- veliki vranac. Sve su zaštićene ili strogo zaštićene
- Pastrvska ribogojilišta trpe ogromne štete od ovih ptica zahvaljujući ponajprije malim i plitkim površinama bazena i velikoj koncentraciji ribe,
- Druge veće štete stvaraju vidre (*Lutra lutra*), zvijeri prilagođene životu u vodi. Hrane se svim težinskim kategorijama riba, a najveću štetu pravi mladi,
- Postoje utvrđeni podaci da preko 50 % mlada i preko 20 % odrasle pastrve pojedu ovi predatori.

16 Sijecanj, 2013
18:31:54

CH02

23

- Uzgajivači nisu dobili ni od koga nikakve naknade,
- Mnogobrojni zaključci i dogovori su bili da se isfinancira zaštita ograda oko ribogojilišta, nabavka i ugradnja pokrovnih mreža i sredstava praćenja i odvrćanja, ali od tog ništa,
- Stavovi Uprave za zaštitu prirode su da su od ovakvih šteta izuzeti “ribnjaci jer se ova šteta nadoknađuje iz sredstava tkz.“eko naknade”,
- Međutim sredstva “eko rente”dodjeljuju se samo toplovodnim uzgajivačima, i za ovu štetu, zaista, nisu dovoljna,
- Ali mi nismo dobili ništa iako i nama dio toga pripada i to zbog istog karaktera nastanka štete i puno važnijeg načela pravičnosti. Ove godine to se nebi smjelo desiti i možda je to ključno za naš opstanak. To treba brzo napravi, i mi ćemo preživjeti. Nisu u pitanju ni veliki zahtjevi, ni velike potrebe ni veliki novci.

4. VODNE NAKNADE

- Ovaj problem je konačno riješen ove godine a ovdje ga više ističemo zbog toga što nas je godinama financijski iscrpljivao,
- Mnoge su analize pokazale, da je voda koja izlazi iz ribnjaka često puta bolje kvalitete nego ona koja ulazi i prema tome nema mjesta za neke vodne naknade. No bez obzira na to, Hrvatske vode su naplaćivale sve naknade čak i uvjetima suše,
- U uzgoju pastrve voda se ne koristi kao sirovina nego samo kao prenositelj kisika iz zraka u organizam riba i već na prvoj kaskadi iza bazena, u vodu uđe ista količina kisika kakva je bila i prije,
- Do prije dvije godine, osim koncesijske naknade, godišnje smo plaćali naknadu za uređenje voda, naknadu za korištenje voda i s njom obračunski povezanu komunalnu naknadu, koja je financijski bila najveća. U troškovima proizvodnje naknade su iznosile oko 25 %,
- Pomak je napravljen tek 2011. godine kada je Vladinom uredbom stanje poboljšano a
- 25. travnja 2013.g. Vlada RH je izmjenila bitno Uredbu o uvjetima davanja koncesija za gospodarsko korištenje voda (NN 51/13) i korektno i funkcionalno riješila ovaj problem.

HVALA NA POZORNOSTI!

